

การพัฒนาเว็บไซต์เพื่อการท่องเที่ยวในชุมชนบ้านหัวทุ่ง
ตำบลเชียงดาว อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่
Development of Web Site for Tourism in Ban Hua Thung,
Chiang Dao District, Chiang Mai

ธีรภาพ แสงศรี¹

¹ คณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา

¹ Faculty of Business Administration and Liberal Arts, Rajamangala University of Technology Lanna

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเว็บไซต์เพื่อการท่องเที่ยวในชุมชนบ้านหัวทุ่ง ตำบลเชียงดาว อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ และศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้งานเว็บไซต์ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย 1) แบบประเมินความสอดคล้องด้านเนื้อหาของเว็บไซต์ (IOC) 2) แบบประเมินคุณภาพของเว็บไซต์ และ 3) แบบประเมินความพึงพอใจจากผู้ใช้งานเว็บไซต์ โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มคือ ตัวแทนผู้นำชุมชนบ้านหัวทุ่ง รวม 3 คน และผู้ที่เข้ามาใช้บริการเว็บไซต์เพื่อการท่องเที่ยวในชุมชน จำนวน 58 คน

ผลการศึกษาพบว่า เว็บไซต์เพื่อการท่องเที่ยวในชุมชนบ้านหัวทุ่งตำบลเชียงดาว อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ มีความสอดคล้องด้านความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญในระดับสูง ($IOC = 0.78$) มีเกณฑ์คุณภาพอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.93$, $S.D. = 0.23$) และผู้ใช้งานเว็บไซต์มีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{X} = 3.63$, $S.D. = 0.01$)

คำสำคัญ: ความพึงพอใจ กองทุนสวัสดิการชุมชน

Abstract

The purposes of this research are to develop a website for tourism in Ban Hua Thung, Chiang Dao district, Chiang Mai and to study users' satisfactions in the developed website. Instruments used in this study are 1) evaluation of website's content validity or IOC; 2) evaluation of website's quality; and 3) satisfactions of users who visit this website. The samples consisted of 2 types. The first group was 3 community leaders in Ban Hua Thung and the second group was 58 persons who visited this website.

Results showed that this website had content validity 0.78 and quality assessment was in good level ($\bar{X} = 3.93$, $S.D. = 0.23$). Visitors' satisfaction in the website was also high ($\bar{X} = 3.63$, $S.D. = 0.01$).

Keywords: Website, Community-based Tourism, Ban Hua Thung, Chiang Dao district

บทนำ

ในปัจจุบันระบบอินเทอร์เน็ตเข้ามามีบทบาทสำคัญกับสังคมไทยเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นการติดต่อสื่อสาร การค้าขายเชิงพาณิชย์และอื่นๆ โดยเฉพาะการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ไม่ต้องอาศัยการอ่านหนังสือพิมพ์ในตอนเช้าหรือหนังสือ วารสาร ตำราที่เป็นรูปเล่มในห้องสมุด แต่ช่องทางการรับรู้ในโลกอินเทอร์เน็ตหรือโลกที่ไร้พรมแดนนั้นเป็นอีกช่องทางหนึ่งที่คนในสังคมนั้นใช้กันอย่างแพร่หลายเนื่องจากมีความทันสมัย สะดวกและรวดเร็ว ทำให้การรับรู้ข่าวสารนั้นมีประสิทธิภาพมากขึ้น

เว็บไซต์ ถือว่าเป็นเครื่องมือหนึ่งของระบบอินเทอร์เน็ตที่ใช้เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้ทันกับยุคสมัยกับเหตุการณ์ โลกในยุคปัจจุบันที่ต้องมีการแข่งขันกันทุกรูปแบบ ทำให้องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ต่างหันมาให้ความสำคัญกับการพัฒนาออกแบบเว็บไซต์ในระบบอินเทอร์เน็ตกันมากขึ้น เพราะเป็นช่องทางที่สามารถสื่อสารและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้แก่ผู้บริโภคประกอบการตัดสินใจ ได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว ส่งผลให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวได้ใช้เว็บไซต์ เป็นช่องทางในการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลการท่องเที่ยวทำให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวมากขึ้น

จังหวัดเชียงใหม่เป็นจังหวัดที่มีธรรมชาติสมบูรณ์สวยงาม มีประเพณีและวัฒนธรรมที่งดงามมาแต่โบราณเป็นศูนย์กลางแห่งอาณาจักรล้านนา อายุมากกว่า 700 ปี ทำให้เชียงใหม่ ได้รับรางวัลเป็นเมืองที่นักท่องเที่ยวใฝ่ฝันอยากมาท่องเที่ยวเป็นอันดับ 3 ของโลก การท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่มีรูปแบบการท่องเที่ยวที่หลากหลาย และการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวในชุมชน เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวหนึ่งที่กำลังได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวตามกระแสของการท่องเที่ยวกันมากขึ้น

ชุมชนบ้านหัวทุ่ง หมู่ 14 ตำบลเชียงดาว อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ตั้งอยู่ที่เชิงเขาดอยหลวงเชียงดาวห่างจากตัวเมืองเชียงใหม่ประมาณ 85 กิโลเมตร ใกล้กับเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดอยหลวงเชียงดาว ด้านหลังของหมู่บ้านสามารถมองเห็นวิวทิวทัศน์อันสวยงามของดอยหลวงเชียงดาวได้ ประชากรในหมู่บ้านร่วมกันเป็นส่วนหนึ่งของงาน

ด้านการอนุรักษ์ มีการจัดเขต “ป่าชุมชน” ร่วมกัน ซึ่งในพื้นที่นี้ชาวบ้านสามารถเก็บหาของป่าเช่นหาเห็ด หาหน่อไม้ และไม้ไผ่สำหรับใช้สอยได้ ต่อมาหมู่บ้านได้รับมอบที่ดินจากทหารให้ทำป่าไผ่ชุมชน ชาวบ้านจึงช่วยกันทำป่าไผ่ชุมชนขึ้น เป็นการรวมกลุ่มทำกิจกรรมร่วมกัน และสร้างรายได้เสริมให้แก่สมาชิกในชุมชนมากขึ้น มีการจัดสรรปันผลกำไรกันในชุมชน โดยในทุกๆ ปี ชาวบ้านมีการวางแผนในการใช้ประโยชน์จากไผ่ โดยการตัดไผ่จำนวนหนึ่งและเหลือไว้จำนวนหนึ่ง เพื่อให้ได้ใช้ไผ่อย่างยั่งยืน ซึ่งกิจกรรมการตัดไผ่ นับเป็นกิจกรรมที่แสดงถึงความร่วมมือ ร่วมใจของคนในชุมชน ทำให้ชุมชนเริ่มมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักเนื่องจากความสำเร็จในการเป็นชุมชนต้นแบบ นอกจากนี้ชุมชนยังให้การต้อนรับนักเรียนทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศที่สนใจในการศึกษาด้านการจัดการทรัพยากรป่าอย่างยั่งยืนให้ได้เรียนรู้วิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชุมชน โดยการสัมผัสวิถีชีวิตที่แท้จริงของชุมชน ความโดดเด่นของชุมชนบ้านหัวทุ่งมีอยู่หลายมิติไม่ว่าจะเป็นวัฒนธรรม ประเพณีต่างๆ ได้แก่ การทำบุญเลี้ยงผีขุนน้ำในเดือนมีนาคมของทุกปี การแสดงพื้นเมืองของเด็กและเยาวชน และการเก็บของป่าตามฤดูกาลในแต่ละเดือนที่ไม่เหมือนกัน และที่สำคัญคือกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชน ได้แก่ การจัดการดูแลรักษาป่าชุมชน (ป่าต้นน้ำ) วิถีชีวิตของชาวบ้านหัวทุ่ง การปลูกป่าไม้ไผ่เศรษฐกิจเพื่อใช้ในการจักสานเป็นอาชีพเสริม ชุมชนบ้านหัวทุ่งเป็นชุมชนใหม่ ที่เพิ่งเริ่มทำการท่องเที่ยว ดังนั้นชาวบ้านจึงคาดหวังว่าการท่องเที่ยวจะนำประสบการณ์ที่ดีให้แก่ผู้มาเยือน และสร้างรายได้เสริมให้แก่คนในชุมชน ทำให้สามารถนำรายได้มาสนับสนุนโครงการด้านสิ่งแวดล้อมต่างๆ ภายในหมู่บ้าน จึงสมควรได้รับการสนับสนุนและให้กำลังใจแก่ชาวบ้านเพื่อเสริมสร้างความมั่นใจที่จะทำงานและพัฒนาด้านการท่องเที่ยวต่อไป

ดังนั้นผู้วิจัยมีความสนใจพัฒนาเว็บไซต์เพื่อการท่องเที่ยวในชุมชนบ้านหัวทุ่งตำบลเชียงดาว อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ รวมทั้งนำเสนอประวัติ สัญลักษณ์ วัฒนธรรมประเพณี ชีวิตความเป็นอยู่และสภาพทางภูมิศาสตร์ ที่สามารถนำมาเสนอเพื่อการท่องเที่ยวผ่านการออกแบบและพัฒนาเว็บไซต์เพื่อการท่องเที่ยวในชุมชน โดยกระบวนการแบบมีส่วนร่วม เป็นการเพิ่มศักยภาพการ

แข่งขันทางอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในชุมชน ให้กับประเทศและสร้างคุณค่าที่ดึงดูดให้แก่ชุมชนต่อไป

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อออกแบบและพัฒนาเว็บไซต์การท่องเที่ยวชุมชนบ้านหัวทุ่ง ตำบลเชียงดาว อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการใช้งานเว็บไซต์การท่องเที่ยวชุมชนบ้านหัวทุ่ง ตำบลเชียงดาว อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีว่าด้วยความเข้มแข็งของชุมชนและการพัฒนาอย่างยั่งยืน

ชุมชน (Community) หมายถึงการที่คนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปมาอยู่ร่วมกันในระยะเวลาที่ยาวนาน ระยะเวลาหนึ่งจนเกิดความรู้สึกเป็นพวกเดียวกันเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน มีอาณาเขตที่แน่นอน มีความสนใจและปฏิบัติตนในวิถีชีวิตประจำวันที่คล้ายคลึงกัน และมีความสัมพันธ์กันภายในอย่างต่อเนื่อง ไม่มีการขาดการติดต่อให้ความเห็นเกี่ยวกับขนาดที่แน่นอนของชุมชนว่าจะต้องมีจำนวนเท่าใด ชุมชนบางชุมชนอาจมีขนาดเล็ก บางชุมชนอาจมีขนาดใหญ่ ซึ่งอาณาเขตที่จะจำกัดความเป็นชุมชนนั้นอาจจะเป็น “อาณาเขตทางวัฒนธรรม (Cultural area) คือหมายถึงอาณาเขตซึ่งผู้คนในบริเวณนั้นมีลักษณะโดยเฉพาะทางสรีระและทาง วัฒนธรรมบางอย่างร่วมกันได้แก่สถาบันต่างๆ ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ ทศนคติ และวิถีแห่งการดำรงชีวิต อาหารการกิน ภาษา การแต่งกาย ระบบการเมือง ระบบเศรษฐกิจ ฯลฯ เป็นของตนเองแตกต่างจากกลุ่มคนอื่น หรืออาณาเขตทางกายภาพอันได้แก่แนวเขตกันพรมแดน แม่น้ำ สันเขา รั้วกำแพง ฯลฯ

การพิจารณาเกี่ยวกับความเข้มแข็งของชุมชน

ความเข้มแข็งของชุมชน หมายถึงการที่ประชาชนในชุมชนต่าง ๆ ของเมืองหรือชนบทรวมตัวกันเป็น “องค์กรชุมชน” โดยมีการเรียนรู้ การจัดการและการแก้ไขปัญหา ร่วมกันของชุมชนแล้วถึงได้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือการ

พัฒนาทั้งทางด้านเศรษฐกิจสังคมวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมภายในชุมชนตลอดจนมีผลกระทบสู่ภายนอกชุมชนที่ดีขึ้นตามลำดับ โดยจะเรียกชุมชนนี้ว่า กลุ่ม ชุมชน สหกรณ์ บริษัท องค์กรชาวบ้าน เครือข่ายหรืออื่น ๆ ที่มีความหมายแสดงถึงการร่วมมือช่วยเหลือกันเพื่อผลประโยชน์ร่วมกัน และด้วยความเอื้ออาทรต่อชุมชนอื่น ๆ ในสังคมด้วย

การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนอาศัยอยู่บนพื้นฐานของกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยในแต่ละชุมชนจะมีการพัฒนาไปสู่ความเข้มแข็งของชุมชนในมิติต่างๆ เช่น มิติทางด้านเศรษฐกิจ มิติทางด้านทรัพยากรธรรมชาติ มิติทางด้านสังคมและมิติทางด้านวัฒนธรรมซึ่งในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนนั้นอาจพัฒนาความเข้มแข็งได้เพียงบางมิติเท่านั้นเนื่องจากเงื่อนไขและกระบวนการที่นำไปสู่ความเข้มแข็งในแต่ละมิติของแต่ละชุมชนมีความแตกต่างกัน

องค์ประกอบของชุมชนเข้มแข็ง

จากการดำเนินงานเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน คณะอนุกรมเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนเพื่อแก้ไขปัญหาวิกฤตภายใต้คณะกรรมการนโยบายสังคมแห่งชาติได้กำหนดกรอบองค์ประกอบของชุมชนเข้มแข็งไว้ว่าจะต้องประกอบด้วย

- 1) บุคคลหลากหลายที่รวมตัวกันเป็นองค์กรชุมชนอย่างเป็นทางการหรือไม่ก็ตาม
- 2) มีเป้าหมายร่วมกันและยึดโยงเกาะเกี่ยวกันด้วยประโยชน์สาธารณะและของสมาชิก
- 3) มีจิตสำนึกของการพึ่งตนเองรักษาเอื้ออาทรต่อกัน และมีความรักท้องถิ่นรักชุมชน
- 4) มีอิสระในการร่วมคิดร่วมตัดสินใจร่วมทำและร่วมรับผิดชอบ
- 5) มีการระดมใช้ทรัพยากรในชุมชนอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ
- 6) มีการเรียนรู้เชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายและติดต่อสื่อสารกันหลายรูปแบบ
- 7) มีการจัดทำกิจกรรมที่เป็นสาธารณะของชุมชนอย่างต่อเนื่อง

8) มีการจัดการบริหารกลุ่มที่หลากหลายและ
เครือข่ายที่ดี

9) มีการเสริมสร้างผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่
หลากหลายของชุมชนสืบทอดกันตลอดไป

ลักษณะของชุมชนเข้มแข็ง

1) สมาชิกของชุมชนมีความเชื่อมั่นในศักยภาพของ
ตนและชุมชนที่จะแก้ไขปัญหาและพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่
ของตนเอง

2) สมาชิกของชุมชนพร้อมที่จะร่วมกันจัดการกับ
ปัญหาของตนและชุมชน

3) มีกระบวนการของชุมชนที่มีการเคลื่อนไหวอย่าง
ต่อเนื่องจนเป็นวิถีของชุมชนภายใต้การสนับสนุนของผู้นำ
องค์กรชุมชนในลักษณะเปิดโอกาสให้กับสมาชิกทั้งหมดเข้า
มามีส่วนร่วมโปร่งใสและพร้อมที่จะให้ตรวจสอบ

4) สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการประเมิน
สถานการณ์ของชุมชนกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมร่วมคิดตัดสินใจ
ดำเนินงานติดตามและประเมินผลการแก้ปัญหาและการ
พัฒนาของชุมชนผ่านกระบวนการชุมชน

5) สมาชิกชุมชนเกิดการเรียนรู้ผ่านการเข้าร่วมใน
กระบวนการของชุมชน

6) มีแผนของชุมชนที่ประกอบด้วยการพัฒนาทุกๆ
ด้านของชุมชนที่มุ่งการพึ่งตนเองเอื้อประโยชน์ต่อสมาชิก
ชุมชนทุกคนและมุ่งหวังการพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืน

7) การพึ่งความช่วยเหลือจากภายนอกเป็นการพึ่ง
เพื่อให้ชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้ในที่สุดไม่ใช่การพึ่งพา
ตลอดไป

8) มีเครือข่ายความร่วมมือกับภาคีการพัฒนาอาจ
เป็นหมู่บ้านชุมชนอื่นๆท้องถิ่นภาคีราชการองค์กรเอกชนนัก
ธุรกิจนักวิชาการและอื่นๆในลักษณะของการมีความสัมพันธ์
ที่เท่าเทียมกัน

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research)

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมมีชื่อเรียกได้
หลายชื่อ แต่ที่เรียกกันบ่อย ๆ คือ “การสืบค้นข้อเท็จจริง
บนพื้นฐานของชุมชน”(Stringer, 1999,p.9) “การวิจัยโดย
การกระทำร่วมกัน” หรือ “การวิจัยแบบมีส่วนร่วม”

(Kemmis&McTaggart, 2000, p.567), หรือ “การวิจัย
ด้วยการวิพากษ์วิจารณ์” (Mills, 2000, p.7). ซึ่งใน
ความหมายโดยรวมแล้วก็คือ “การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมี
ส่วนร่วม” นั่นเอง

วัตถุประสงค์ของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม
ร่วมคือเพื่อการปรับปรุงคุณภาพของคนในองค์กรชุมชนและ
ชีวิตความเป็นอยู่ของครอบครัว (Stringer, 1999) แม้ว่า
หลายประเด็นจะเหมือนกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการของครู
หรือของสถานศึกษาแต่ประเด็นที่แตกต่างกันออกไปก็คือ
การมีส่วนร่วมกันบุคคลต่างๆที่เกี่ยวข้องในความพยายาม
ปรับปรุงพัฒนาและการมอบอำนาจให้กับบุคลากรและ
องค์กรทางการศึกษาเมื่อนำมาประยุกต์ในวงการศึกษการ
วิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมมีจุดเน้นที่การปรับปรุง
พัฒนางานให้ดีขึ้นและการสร้างพลังอำนาจให้กับบุคคลแต่
ละคนในสถานศึกษาการจัดระบบการศึกษาและชุมชน
รอบๆสถานศึกษา นอกจากนั้นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมี
ส่วนร่วมยังมีพื้นฐานความคิดที่ชัดเจนในการปรับแนวทาง
ของกระบวนการสืบหาข้อเท็จจริงของผู้วิจัยโดยเฉพาะอย่าง
ยิ่งการรวบรวมข้อมูลในวัตถุประสงค์และผลกระทบที่เกิด
ขึ้นกับการสืบหาข้อเท็จจริง
เคมมิสและวิลคินสัน (Kemmis and Wilkinson,1998) ได้
สรุปลักษณะเด่นของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม
ไว้ 6 ประเด็นหลัก ดังนี้

1. การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเป็น
กระบวนการทางสังคม ซึ่งผู้วิจัยทำการศึกษาความสัมพันธ์
ระหว่างส่วนบุคคลกับส่วนรวม เพื่อสร้างความเข้าใจว่าแต่ละ
บุคคลถูกสร้างใหม่โดยอาศัยการปฏิบัติการทางสังคม
แบบมีส่วนร่วม เมื่อนำมาประยุกต์กับทางการศึกษการวิจัย
เชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมอาจเป็นการศึกษาการทำงาน
เป็นทีมของครู เป็นต้น

2. รูปแบบการวิจัยเป็นการศึกษาโดยอาศัยการมีส่วน
ร่วม หมายความว่า แต่ละบุคคลแต่ละฝ่ายศึกษาตนเอง
ระหว่างกระบวนการศึกษานี้ พวกเขาดำเนินการตรวจสอบ
ว่าตนเองมีความเข้าใจอย่างไร มีทักษะ ค่านิยม รวมถึง
ความรู้ของตนเองในปัจจุบันทั้งในแง่ที่ดีและแง่ที่เป็น
อุปสรรคนั้นมีอะไรบ้าง ตัวอย่างเช่น ครูผู้สอนต้องการศึกษา
ตนเองเพื่อสร้างความเข้าใจที่ดีขึ้นในการปฏิบัติงานของพวกเขา
และความรู้เหล่านี้ได้สร้างแนวทาง (และอุปสรรค)
ให้กับครูต่อการทำงานกับผู้เรียนหรือไม่

3. รูปแบบการวิจัยเป็นการลงมือปฏิบัติและทำงานร่วมกัน ทำงานร่วมกันเพราะการค้นหาคำความจริงนี้จะสำเร็จได้ด้วยผู้อื่น เป็นการลงมือปฏิบัติเนื่องจากว่าเป็นการสำรวจการกระทำของชุมชน ผลผลิตของความรู้ โครงสร้างขององค์กรทางสังคม โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะลดการกระทำที่เป็นอุปสรรคที่ไม่สมเหตุสมผล ลดการสูญเสีย ลดความอยุติธรรม หรือความไม่พึงพอใจลง ตัวอย่างเช่น ครูอาจต้องทำงานร่วมกับครูคนอื่น ๆ เพื่อลดการสูญเสียและระดับของความไม่พึงพอใจของการทำงานแบบร่วมศูนย์ในโรงเรียนซึ่งทำให้ขาดผลงานนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่สร้างสรรค์ เป็นต้น

4. การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เป็นการปฏิบัติการที่จุดประกายที่สร้างสรรค์ เพื่อให้หลุดออกจากอุปสรรคของความไม่สมเหตุสมผล และโครงสร้างการทำงานที่ไม่เหมาะสมที่จำกัดทำให้เกิดการพัฒนา ตัวอย่างเช่น จุดประสงค์ของการศึกษาเพื่อมุ่งไปยังการเปลี่ยนแปลงกระบวนการบริหารงานแบบรวมอำนาจของครูในสถานศึกษา การปรับกระบวนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ดีขึ้น เป็นต้น

5. วัตถุประสงค์อย่างหนึ่งของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมคือ เพื่อช่วยให้แต่ละบุคคลได้หลุดพ้นจากอุปสรรคที่พบในสื่อ ในภาษา ในกระบวนการทำงาน และในความสัมพันธ์ของอำนาจที่เกิดขึ้นในโรงเรียน ตัวอย่างเช่น ครูอาจได้ความกดดันจากกฎระเบียบของโรงเรียนซึ่งทำให้รู้สึกว่าจะไม่ได้รับอำนาจในการดูแลผู้เรียนในชั้นเรียน

6. การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เป็นการวิจัยแบบไตร่ตรองครุ่นคิด และเน้นในเรื่องของการนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงในเชิงปฏิบัติ สิ่งนี้เกิดขึ้นในรูปแบบของการไตร่ตรองอย่างเป็นพลวัตกับการลงมือกระทำ เมื่อครูไตร่ตรองถึงบทบาทหน้าที่ของตนเองในโรงเรียนควบคู่ไปกับการลงมือปฏิบัติแล้วซ้ำอีกหลาย ๆ ครั้ง พร้อมกับทบทวนประเด็นปัญหาที่ตั้งไว้กับสิ่งที่ได้เรียนรู้และสิ่งที่กระทำสำเร็จจากผลของการปฏิบัตินั้น เป็นต้น

แนวคิดเกี่ยวกับป่าชุมชน

การสร้างป่าชุมชนในประเทศไทย

ป่าชุมชนคือรูปแบบการใช้ที่ดินป่าและทรัพยากรต่างๆจากป่าที่ชาวบ้านตามชุมชนในชนบทที่อยู่ในป่าหรือ

ใกล้ป่าได้ใช้กันเป็นเวลานานแล้วโดยมีระบบการจำแนกการใช้ที่ดินป่าและทรัพยากรต่างๆมีอาณาเขตและกฎเกณฑ์การใช้เป็นที่รับรู้และยอมรับกันทั้งภายในชุมชนและชุมชนใกล้เคียงพร้อมทั้งมีองค์กรชาวบ้านรูปแบบหนึ่งรับผิดชอบด้านการจัดการอย่างเหมาะสมบนพื้นฐานของภูมิปัญญาชาวบ้านอันเกิดจากการสะสมประสบการณ์แห่งการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมทางกายภาพและทางสังคม-วัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่น โดยผ่านกระบวนการถ่ายทอดและสะสมภูมิปัญญานั้นมาหลายชั่วอายุคน

รูปแบบและความสัมพันธ์ทางสังคมอันเกิดจากการใช้ทรัพยากรดังกล่าวนี้ ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการดำรงชีวิตที่ต้องอาศัยป่าหรือที่ดินรอบๆ ป่า เพื่อการเพาะปลูกและการอุปโภคบริโภค โดยอาศัยป่าเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร เป็นแหล่งที่มาของอาหาร สมุนไพร วัสดุเพื่อการสร้างที่อยู่อาศัย เครื่องมือ การผลิตเชื้อเพลิง และประโยชน์ใช้สอยอื่นๆ ภายในชุมชน “รูปแบบการใช้ทรัพยากรนี้ส่งผลให้ชุมชนมีเสถียรภาพ ภาวะภาพและก่อให้เกิดความเป็นธรรม ทำให้ชุมชนนั้นๆ สามารถสืบทอดความเป็นชุมชนมาได้จนทุกวันนี้ พร้อมกันนั้นก็มีการรักษาที่จะดำรงความเป็นชุมชนต่อไปได้”

การใช้ประโยชน์และผลประโยชน์จากป่าชุมชน

เนื่องจากป่าชุมชนสร้างขึ้นมาเพื่อประโยชน์ของชุมชนนั้น ดังนั้นผู้รักษาผลประโยชน์และแบ่งปันผลประโยชน์อันเกิดจากป่าชุมชนจึงควรเป็นคนกลางซึ่งเป็นคณะบุคคลอาจจะเป็นการรวมหมู่บ้านสภาตำบลฯ เป็นผู้แบ่งปันผลประโยชน์ไปสู่ชุมชนด้วยความเป็นธรรมพร้อมทั้งหารายได้มาบริหารป่าชุมชนนั้นให้คงอยู่ตลอดไปเมื่อรายได้จากป่าชุมชนเกิดขึ้นการลงทุนก็ควรมาจากคณะกรรมการหมู่บ้านสภาตำบลหรือสหกรณ์ที่จะบริหารป่าชุมชนให้เกิตรายได้ขึ้นแล้วกันรายได้ส่วนหนึ่งไว้สำหรับขยายงานป่าชุมชนให้กว้างขวางออกไปอีกด้วย

ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและอินเทอร์เน็ต

เทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology : IT) คือเทคโนโลยีระบบคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสื่อสารโทรคมนาคมที่ประกอบเข้าด้วยกันเพื่อก่อให้เกิดการติดต่อ

เชื่อมโยงกันในการดำเนินงานด้านสารสนเทศตั้งแต่การรวบรวมข้อมูลบันทึกจัดเก็บประมวลผลและเผยแพร่ในรูปแบบต่างๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพความถูกต้องความรวดเร็วและความแม่นยำต่อการนำไปใช้ประโยชน์ ระบบสารสนเทศเป็นระบบการจัดแปลงข้อมูลดิบให้เป็นสารสนเทศเพื่อตอบสนองความต้องการของหน่วยงานองค์กรทั้งด้านกฎหมายธุรกิจบริหารและประชาสัมพันธ์โดยมีการจัดการเกี่ยวกับข้อมูลดังต่อไปนี้

1. รวบรวมข้อมูลทั้งภายในภายนอกที่จำเป็นต่อหน่วยงาน
2. จัดกระทำเกี่ยวกับข้อมูลเพื่อให้เป็นสารสนเทศที่พร้อมจะใช้ประโยชน์
3. จัดให้มีระบบเก็บเป็นหมวดหมู่เพื่อสะดวกต่อการค้นหาและนำไปใช้
4. มีการปรับปรุงข้อมูลเสมอเพื่อให้อยู่ในสภาพที่ถูกต้องทันสมัยตลอดเวลา

หน้าที่ของสารสนเทศหน้าที่ประการแรกของสารสนเทศก็คือการเพิ่มความรู้หรือลดความเสี่ยงความไม่แน่นอนของผู้ใช้สารสนเทศที่ผู้ใช้ได้รับนั้นอาจมาจากการป้อนข้อมูลโดยตรงการประมวลผลหรือจากตัวแบบการตัดสินใจอย่างไรก็ตามในกรณีที่ต้องมีการตัดสินใจเกี่ยวกับปัญหาที่ยากซับซ้อนสารสนเทศก็เป็นเพียงส่วนเสริมที่จะบอกถึงโอกาสหรือความน่าจะเป็นที่จะเกิดเหตุการณ์นั้นขึ้นหรือลดทางเลือกที่มีอยู่มากมายให้น้อยลงซึ่งลักษณะสำคัญของสารสนเทศ มีดังนี้

1. ความเที่ยงตรงสารสนเทศนั้นต้องชัดเจนและเที่ยงตรงสะท้อนถึงความหมายของข้อมูลที่เป็นรากฐานต้องมีการถ่ายทอดเป็นภาพที่ถูกต้องให้กับผู้รับ
2. การทันต่อเวลาสารสนเทศที่ผู้รับต้องการในช่วงเวลาที่กำหนดผู้รับสามารถหาสารสนเทศที่ต้องการได้ทันตามเวลา
3. ตรงตามความต้องการสารสนเทศนั้นสามารถจะตอบคำถามตามที่ได้รับเจาะจง

เว็บไซต์เว็บ เป็นการใช้งานอินเทอร์เน็ตในลักษณะของการติดต่อสื่อสาร สืบค้นข้อมูลต่างๆ ที่มีอยู่ในเครือข่าย ซึ่งมีการพัฒนาให้ง่ายต่อการใช้งานในลักษณะของกราฟิกในระบบไฮเปอร์เท็กซ์และไฮเปอร์มีเดีย โดยมีขีดความสามารถใน

การเชื่อมโยงข้อมูล ทั้งแบบตัวอักษร รูปภาพ และ เสียง วิดีโอวีดิโอเว็บ ถูกพัฒนาขึ้นครั้งแรกโดยนักฟิสิกส์ ชื่อ ทิม เบอร์เนอร์สลี เมื่อปี ค.ศ.1989 และในปี ค.ศ.1992 ได้มีการพัฒนาโปรแกรมการส่งผ่านข้อมูลเอฟทีพี (File Transfer Protocol : FTP) ต่อมาในปี ค.ศ. 1993 มีการพัฒนาโปรแกรมบราวเซอร์ (Browser) เพื่อเรียกดูข้อมูลแบบกราฟิก (Graphic) ขึ้น 6 ตัวแรกคือ Mosaic และพัฒนามาเป็น Internet explorer และ Netscape communicator ในปัจจุบันโปรแกรมบราวเซอร์นี้ เป็นเครื่องมือที่ใช้สำหรับการท่องเที่ยวไปบนโลกของ เว็บไซต์เว็บ (ชัยยุทธ์ ลิ้มลาวัลย์, 2544) ซึ่งได้มีการขยายฐานการใช้งานอินเทอร์เน็ตจากกลุ่มนักวิทยาศาสตร์ นักศึกษาไปยังผู้ใช้ตามบ้านทั่วไป นอกจากนี้ยังมีการสร้างโฮมเพจและเว็บเพจทั้งในลักษณะส่วนบุคคล องค์กรและธุรกิจเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก

แนวคิดเรื่องกระบวนการนำอินเทอร์เน็ตเข้าสู่ชุมชนโดยแนวทางการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม

การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อความเข้มแข็งชุมชนที่จะประสบความสำเร็จและยั่งยืนมีองค์ประกอบคือ

1. เริ่มจากความต้องการอันแท้จริงของผู้ใช้ในชุมชน
2. กระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมของท้องถิ่น
3. การประเมินว่างานวิจัยนี้ได้ตอบสนองความต้องการด้านการสื่อสารและข้อมูลชุมชนอย่างไร
4. การสร้างความตระหนักถึงประโยชน์ของอินเทอร์เน็ต
5. การสร้างเครือข่ายหรือชุมชนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตรวมทั้งการริเริ่มการจัดการโดยชุมชนเอง
6. การสร้างเครือข่ายการสื่อสารและสนับสนุนด้านข้อมูลและการสื่อสารที่สามารถดูแลตัวเองได้

การนำอินเทอร์เน็ตเข้าสู่ชุมชนคำถามที่เกิดขึ้นไม่ได้เพียงแค่วิธีการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตหรือการนำโครงสร้างพื้นฐานสาธารณูปโภคสู่ชุมชนแต่ควรมุ่งเน้นที่วิธีการจะใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อทำให้คนในชุมชนได้บรรลุความต้องการด้านข้อมูลข่าวสารและการสื่อสารเพื่อให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายการพัฒนา

จากแนวคิดที่ประมวลมาในเบื้องต้นซึ่งได้มาจากการทำวิจัยของหลายผู้วิจัยสามารถนำมาเป็นแนวทางในการ

พัฒนาการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยผู้วิจัยได้ยึดแนวปฏิบัติคือการดึงให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศให้มากที่สุดยิ่งไปกว่านั้นจากแนวความคิดการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนยังยืนยันวิธีการวิจัยแบบปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมและจะได้นำข้อค้นพบจากการวิจัยซึ่งศึกษาการบริหารจัดการนำเทคโนโลยีสารสนเทศของชุมชนบ้านห้วยสะพานเป็นข้อควรระวังในการวิจัยเชิงปฏิบัติการในครั้งนี้

การเลือกชุมชนกรณีศึกษา

ความเป็นมาของชุมชนบ้านห้วยทุ่ง

บ้านห้วยทุ่งเดิมขึ้นอยู่กับบ้านทุ่งละคร หมู่ 1 ต่อมาสภาพชุมชนขยายตัวหนาแน่น จึงมีการขอแยกและประกาศอย่างเป็นทางการเป็น “หมู่บ้านห้วยทุ่ง” หมู่ 14 เมื่อ 30 พ.ค. 2540 สภาพที่ตั้งอยู่ระหว่างแนวต่อเขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่าดอยเชียงดาว ซึ่งเป็นเขตต้นน้ำห้วยแม่ลู และห้วยละครที่ไหลลงสู่ลำน้ำปิง ทิศตะวันตกมีชายขอบของผืนป่าใหญ่ที่อุดมสมบูรณ์แห่งหนึ่งของเชียงดาว เรียกว่า “ป่าชุมชนบ้านห้วยทุ่ง” ทุกพื้นที่ในชุมชนสามารถมองเห็นดอยหลวงเชียงดาวและดอยนาง ได้อย่างชัดเจนสวยงาม

คำขวัญชุมชนบ้านห้วยทุ่ง “ป่าสวยน้ำใส สมุนไพรขึ้นชื่อ เรื่องลือชาวเศรษฐกิจ วิถีชีวิตจักสาน สมนามศักดิ์ มีน้ำใจพัฒนา”

อาณาเขตของชุมชนทิศเหนือ จรด บ้านสหกรณ์หมู่ที่ 8 ทิศใต้ จรด บ้านทุ่งละคร ทิศใต้ตะวันออก จรด หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ 32 ทิศตะวันตก จรด เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเชียงดาว

การจัดการทรัพยากรป่าชุมชนอย่างยั่งยืน

สภาพพื้นที่ป่าชุมชนบ้านห้วยทุ่ง อยู่ที่ตำบลเชียงดาว อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ครอบคลุมพื้นที่ประมาณ 4,000 กว่าไร่ จัดเป็นป่าใช้สอย 2,000 ไร่ และเป็นป่าอนุรักษ์ประมาณ 2,000 ไร่ มีระดับความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลางประมาณ 400 - 800 เมตร ที่ผ่านมาชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการป่า ก่อเกิดผลต่อพื้นที่ป่า แหล่งน้ำ และความมั่นคงทางด้านของชุมชน ผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย อาทิ ทุกหลังคาเรือนในชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วม

กำหนดระเบียบการจัดการป่าร่วมกัน มีคณะกรรมการบริหารป่าชุมชนในการวางแผน การปฏิบัติการร่วมกับชุมชน โดยผ่านมติเห็นชอบจากชุมชนเป็นหลัก มีการกำหนดขอบเขต แนวเขตพื้นที่ป่า โดยจัดทำป้ายทั้งแนวเขตพื้นที่ป่าอนุรักษ์และป่าใช้สอย มีการทำกิจกรรมตลอดทั้งปีร่วมกัน เช่น ทำแนวกันไฟ ออกสำรวจป่าและทำพิธีต่างๆ พิธีบวชป่าเลี้ยงผีขุนน้ำ มีการจัดทำเส้นทางศึกษาธรรมชาติป่าชุมชน ป้ายแสดงพรรณพืช พันธุ์ไม้ที่สำคัญ จัดเป็นแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่นและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้สิ่งต่างๆ ในชุมชนที่มาร่วมชม มีการนำเอาภูมิปัญญาความเชื่อ มาจัดการดูแลป่าควบคู่ไปกับกฎระเบียบ เช่น พิธีบวชป่า พิธีสืบชะตาป่า พิธีเลี้ยงผีขุนน้ำ(ต้นน้ำ) กำหนดพื้นที่การอนุรักษ์ ซึ่งประกอบไปด้วย ป่าอนุรักษ์ ป่าใช้สอย รวมกันปลูกป่า เพื่อฟื้นฟูป่าที่เสื่อมโทรมในวันสำคัญต่างๆ อย่างน้อยปีละ 3-4 ครั้ง ร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวกับเครือข่ายป่าชุมชนภาคเหนือตอนบน ร่วมสนับสนุนผลักดัน พรบ. ฉบับประชาชนร่วมขยายผลผลิตจากป่าเชื่อมสู่เศรษฐกิจในชุมชน เช่น การปลูกไม้เสริมเพื่อสร้างอาชีพ และรายได้ของชุมชน

การปลูกป่าไม้เศรษฐกิจเพื่อใช้ในการจักสาน

เนื่องจากอาชีพจักสานมีมากขึ้น ทำให้ไม้ในป่าเริ่มลดลงอย่างรวดเร็ว ชาวบ้านและผู้เฒ่าผู้แก่หมู่บ้านโดย พ่อหลวงดีบ ศิริบุญยัง ได้จัดทำโครงการและหาพื้นที่ป่าแหล่งใหม่ซึ่งทางชุมชนได้รับมอบที่ดินจาก นพค 32 ให้ดำเนินโครงการ 42 ไร่ เมื่อปี 2542 จากนั้นชาวบ้านจึงช่วยกันปลูกป่าไม้ชุมชนขึ้นและรวมกลุ่มวางแผนในการใช้ประโยชน์จากไม้ โดยแต่ละปีจะมีกิจกรรมการตัดไม้ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่แสดงถึงความร่วมมือ-ร่วมใจของคนในชุมชน ไม้ที่ตัดได้ทั้งหมดจะถูกจัดสรรให้ชาวบ้านที่เป็นสมาชิกป่าไม้เท่าๆกัน จากนั้นชาวบ้านจะนำไปใช้ประโยชน์ เช่น การสานก๋วยให้พ่อค้าคนกลางใช้บรรจุผักส่งขายในเมือง สามารถสร้างรายได้เสริมให้กับคนในชุมชนได้เป็นอย่างดี

วัตถุประสงค์ของการจัดการแหล่งท่องเที่ยว

- เพื่อใช้เป็นแหล่งศึกษาท่องเที่ยวและเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดการป่าชุมชน เพื่อการประโยชน์อย่างยั่งยืน เพื่อศึกษาเรียนรู้วิถีชีวิตของชาวบ้านเกี่ยวกับอาชีพเสริมจักสานที่ใช้ประโยชน์จากป่าชุมชน

5. แบบประเมินความพึงพอใจจากผู้ใช้งานเว็บไซต์

มีขั้นตอนการดำเนินงาน คือ

1. เว็บไซต์เพื่อการท่องเที่ยวในชุมชนบ้านหัวทุ่งตำบลเชียงดาว อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยใช้กระบวนการแบบมีส่วนร่วมตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การมีส่วนร่วมในการวางแผน มีการประชุมวางแผนและกำหนดวัตถุประสงค์ในการออกแบบพัฒนาเว็บไซต์ ร่วมกับกรรมการประจำชุมชน 3 ท่าน คือนายทองหล่อ บุญปอนายสมพล ไชยมีและนางสาวจิราวรรณ คำขาวซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาทำหน้าที่ให้ข้อมูลในเรื่องการท่องเที่ยวจากนั้นดำเนินการรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลโดยการลงสำรวจพื้นที่ร่วมกับตัวแทนผู้นำในชุมชนสามารถสรุปข้อมูลได้ดังนี้

ข้อมูลชุมชน ประกอบด้วย ประวัติของชุมชน ความเป็นมาของป่าชุมชนบ้านหัวทุ่ง คำขวัญชุมชน อาณาเขตการจัดการทรัพยากรป่าชุมชนอย่างยั่งยืน การปลูกป่าไม้เศรษฐกิจเพื่อใช้ในการจักสาน คณะกรรมการของชุมชน และวัตถุประสงค์ของการจัดแหล่งท่องเที่ยวกิจกรรมชุมชน ประกอบด้วย ชาวประชาสัมพันธ์ภายในชุมชน รูปภาพกิจกรรมที่ผ่านมามีศิลปวัฒนธรรม ประกอบด้วย ประเพณีกล้วยฉลาก ประเพณีงานปอยหลวง พิธีเลี้ยงผีขุนน้ำ และประเพณีการบวชป่า

ขั้นตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ได้จัดประชุมระดมความคิดเห็นร่วมกับกรรมการประจำชุมชนเพื่อศึกษารายละเอียดและเรียงลำดับข้อมูลเพื่อกำหนดโครงสร้างของเว็บไซต์ กำหนดขอบเขตของเนื้อหาที่จะนำมาใช้ในเว็บไซต์ ประกอบด้วยหัวข้อหลักคือข้อมูลชุมชน กิจกรรมชุมชน ศิลปวัฒนธรรมและติดต่อเรา จากนั้นจึงเขียนแผนผังเว็บไซต์ (Site Map) และออกแบบเว็บไซต์โดยผู้วิจัยกำหนดกรอบในการออกแบบเว็บไซต์ควรประกอบไปด้วยส่วนสำคัญดังนี้ด้านโครงสร้างของเว็บไซต์ด้านเนื้อหาที่นำเสนอบนด้านการเข้าถึงข้อมูลการสืบค้นข้อมูล ด้านการออกแบบหน้าเว็บเพจ ด้านระบบนำทางหรือปุ่ม ด้านรูปภาพ ด้านตัวอักษร ด้านการใช้โทนสีและด้านภาษา(ทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ)

ขั้นตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมในการพัฒนาเว็บไซต์นำเว็บไซต์ที่ได้ออกแบบให้นายทองหล่อ บุญปอน นายสมพล

ไชยมี และ นางสาวจิราวรรณ คำขาว ซึ่งเป็นกรรมการประจำชุมชนตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบเว็บไซต์ จำนวน 3 คนประเมินคุณภาพของเว็บไซต์ซึ่งผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะว่าแผนที่การท่องเที่ยวควรจัดทำให้มีความชัดเจนให้มีรายละเอียดที่น่าสนใจมากกว่านี้ ควรเพิ่มรูปภาพ และรูปภาพควรมีการนำเสนอที่น่าสนใจมากขึ้น ควรเพิ่มข้อมูลการเดินทางให้หลากหลาย และบอกที่ตั้งอาณาเขตให้ชัดเจนเปรียบเทียบกับพื้นที่ทั้งหมดในจังหวัดเชียงใหม่ โดยผู้วิจัยได้นำข้อเสนอแนะดังกล่าวมาปรับปรุงแก้ไขจนสมบูรณ์

ขั้นตอนที่ 4 การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

เมื่อผู้วิจัยให้ตัวแทนกรรมการประจำชุมชน และผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบเว็บไซต์ตรวจสอบและประเมินคุณภาพเว็บไซต์แล้วผู้วิจัยจึงนำเว็บไซต์ที่ได้ออกแบบและพัฒนาไปเผยแพร่บนอินเทอร์เน็ต [**แบบประเมินความสอดคล้องด้านเนื้อหาของเว็บไซต์ และแบบประเมินคุณภาพของเว็บไซต์เพื่อการท่องเที่ยวในชุมชนบ้านหัวทุ่งตำบลเชียงดาว อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่**](http://rattikal.cis-training.com/ประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวและผู้ที่ใช้บริการอินเทอร์เน็ตประเมินความพึงพอใจจากการใช้เว็บไซต์ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้บริการเว็บไซต์จำนวน 58 คนจากแบบสอบถามออนไลน์ ที่ผู้วิจัยได้นำไปไว้ในเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ จากนั้นวิเคราะห์ผลการประเมินความพึงพอใจจากการใช้เว็บไซต์ แล้วนำผลที่ได้ชี้แจงให้ตัวแทนกรรมการประจำชุมชนทราบ</p>
</div>
<div data-bbox=)

ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาหลักการและวิธีการสร้างแบบประเมินความสอดคล้องด้านเนื้อหาของเว็บไซต์ และแบบประเมินคุณภาพเว็บไซต์และจากตำราและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. กำหนดวัตถุประสงค์ของแบบประเมินความสอดคล้องด้านเนื้อหาของเว็บไซต์และแบบประเมินคุณภาพของเว็บไซต์เพื่อการท่องเที่ยวในชุมชนบ้านหัวทุ่งตำบลเชียงดาว อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

3. กำหนดหัวข้อและสร้างแบบประเมินความสอดคล้องด้านเนื้อหาของเว็บไซต์และแบบประเมินคุณภาพของเว็บไซต์เพื่อการท่องเที่ยวในชุมชนบ้านหัวทุ่งตำบลเชียงดาว อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

- แบบประเมินความสอดคล้องด้านเนื้อหาของเว็บไซต์ มี 3 ด้าน ดังนี้ ด้านความสอดคล้องต่อความต้องการของผู้ใช้ ด้านความสมบูรณ์ของข้อมูล และ ด้านความสะดวกรวดเร็ว

- แบบประเมินคุณภาพของเว็บไซต์ มี 3 ด้าน ดังนี้ ด้านการออกแบบเว็บไซต์ ด้านความสมบูรณ์ของข้อมูล และด้านความสะดวกรวดเร็ว

กำหนดรูปแบบของการประเมิน โดยแบบประเมินความสอดคล้องด้านเนื้อหาของเว็บไซต์ ใช้การวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ (IOC หรือ Index of Objective Consistency) โดยให้เกณฑ์ในการตรวจพิจารณาข้อความดังนี้ให้คะแนน+1ถ้าแน่ใจว่าข้อความวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์ ให้คะแนน 0 ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อความวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์ให้คะแนน -1 ถ้าแน่ใจว่าข้อความวัดได้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ ส่วนแบบประเมินคุณภาพของเว็บไซต์ ใช้รูปแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของไลเคิร์ต (Likertscale) แบ่งเป็น 5 ระดับค่าคะแนนดังนี้ คะแนน 5 หมายถึง ดีมาก คะแนน 4 หมายถึง ดี คะแนน 3 หมายถึง ปานกลาง คะแนน 2 หมายถึง น้อย และคะแนน 1 หมายถึง น้อยที่สุด ค่าเฉลี่ยจากการประเมินคุณภาพของเว็บไซต์ มีเกณฑ์คือ คะแนนเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายความว่า ดีมาก คะแนนเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายความว่า ดี คะแนนเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายความว่า ปานกลาง คะแนนเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายความว่า น้อย และคะแนนเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายความว่า น้อยที่สุด

(1) สร้างแบบประเมินความสอดคล้องด้านเนื้อหาของเว็บไซต์ และแบบประเมินประเมินคุณภาพของเว็บไซต์เพื่อ

การท่องเที่ยวในชุมชนบ้านหัวทุ่งตำบลเชียงดาว อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

(2) นำแบบประเมินความสอดคล้องด้านเนื้อหาของเว็บไซต์ให้กรรมการประจำชุมชน จำนวน 3 คน ประเมินค่าความสอดคล้องด้านเนื้อหา (IOC) ได้ค่าความสอดคล้อง = 0.78 ส่วนแบบประเมินประเมินคุณภาพของเว็บไซต์ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบเว็บไซต์ จาก มทร.ล้านนา คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ถาวร ผื่นชมพู่อาจารย์ชัยวัฒน์ ต่อมดวงแก้ว และอาจารย์เผ่าภิญญ์ นิคมพะเนา อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ ประเมินคุณภาพของเว็บไซต์ซึ่งผลการประเมินคุณภาพของเว็บไซต์อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 0.23)

(3) นำแบบประเมินประเมินคุณภาพของเว็บไซต์แก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

แบบประเมินความพึงพอใจจากผู้ใช้งานเว็บไซต์เพื่อการท่องเที่ยวในชุมชนบ้านหัวทุ่งตำบลเชียงดาว อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

1. กำหนดวัตถุประสงค์ของแบบประเมินความพึงพอใจจากผู้ใช้งานเว็บไซต์

2. กำหนดหัวข้อและสร้างแบบประเมินความพึงพอใจจากผู้ใช้งานเว็บไซต์แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้ ด้านการออกแบบเว็บไซต์ด้านความสมบูรณ์ของข้อมูล และด้านความสะดวกรวดเร็ว

3. กำหนดรูปแบบของแบบประเมินความพึงพอใจจากผู้ใช้งานเว็บไซต์ โดยใช้รูปแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของไลเคิร์ต (Likertscale) แบ่งเป็น 5 ระดับค่าคะแนน โดยเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยคือ คะแนนเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายความว่า ความพึงพอใจมากที่สุด คะแนนเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายความว่า ความพึงพอใจมาก คะแนนเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายความว่า ความพึงพอใจปานกลาง คะแนนเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายความว่า ความพึงพอใจน้อย คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายความว่า ความพึงพอใจน้อยที่สุด

- สร้างแบบประเมินความพึงพอใจจากผู้ใช้งานเว็บไซต์

- นำแบบประเมินความพึงพอใจจากผู้ใช้งานเว็บไซต์ที่สร้างไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบโครงสร้างของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์

- แก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปเก็บข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. แบบประเมินความสอดคล้องด้านเนื้อหาของเว็บไซต์ ใช้การวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องระหว่างเนื้อหา กับวัตถุประสงค์ (IOC หรือ Index of Objective Consistency)

2. แบบประเมินคุณภาพของเว็บไซต์ ใช้สถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. แบบประเมินความพึงพอใจจากผู้ใช้งานเว็บไซต์ ใช้สถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้คือ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย

ผลการพัฒนาเว็บไซต์เพื่อการท่องเที่ยวในชุมชนบ้านหัวทุ่งตำบลเชียงดาว อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่มีดังนี้

แผนผังเว็บไซต์ (Site Map) อธิบายถึงลักษณะการทำงานของเว็บไซต์ โดยเมื่อผู้ใช้บริการเข้าสู่เว็บไซต์จะเข้ามาที่หน้าแรก และผู้ใช้บริการจะสามารถเลือกดูเนื้อหาที่ปรากฏบนหน้าแรก หรือจะเลือกดูเนื้อหาภายในเว็บไซต์ โดยทำการเลือกที่เมนู ระบบจะนำทางไปสู่เนื้อหาภายในเว็บไซต์ต่อไป จนกระทั่งผู้ใช้บริการออกจากหน้าเว็บไซต์ จากนั้นทำการออกแบบหน้าจอเว็บเพจ โดยโครงร่างหน้าเว็บเพจของเว็บไซต์นั้น ถูก พิจารณาตรวจสอบและได้รับการเห็นชอบจากตัวแทนผู้นำชุมชนให้นำมาพัฒนาเว็บไซต์ตามโครงสร้างเว็บไซต์ดังภาพ 1

ภาพ 1 แสดงการออกแบบหน้าเว็บเพจของเว็บไซต์เพื่อการท่องเที่ยวในชุมชนบ้านห้วยทุ่ง
ตำบลเชียงดาว อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

ผลการวิเคราะห์แบบประเมินความสอดคล้องด้านเนื้อหาของเว็บไซต์ พบว่ามีความเหมาะสมในด้านเนื้อหาในระดับสูง (IOC = 0.78)

ผลการประเมินคุณภาพของเว็บไซต์เพื่อการท่องเที่ยวในชุมชนบ้านหัวทุ่งตำบลเชียงดาว อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า มีความเหมาะสมด้านเนื้อหาในระดับสูง ผู้นำในชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเว็บไซต์โดยมีการกำหนดข้อมูลในเว็บไซต์ เรียงลำดับข้อมูลมีส่วนร่วมในการตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา เผยแพร่ประชาสัมพันธ์เว็บไซต์ และปรับปรุงเนื้อหาให้มีความทันสมัยโดยตลอดจากการมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของผู้นำในชุมชนนั้น ก่อให้เกิดความรัก เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง และมีความรู้สึกเป็นเจ้าของชุมชนของตนเอง ทำให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพ

ผลการวิเคราะห์แบบประเมินความพึงพอใจจากผู้ใช้งานเว็บไซต์เพื่อการท่องเที่ยวในชุมชนบ้านหัวทุ่งตำบลเชียงดาว อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่วิเคราะห์ได้ดังนี้ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปจากผู้ใช้บริการจำนวน 58 คน มีเพศชายจำนวนร้อยละ 56 และเพศหญิง ร้อยละ 44 มีช่วงอายุตั้งแต่ 21 - 30 ปี ร้อยละ 78 และต่ำกว่า 21 ปี ร้อยละ 22 อาชีพนิสิต นักศึกษา ร้อยละ 90 บริษัทเอกชน ร้อยละ 8 และ รัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 2 โดยมีภูมิลำเนาอยู่ในภาคเหนือ ร้อยละ 100 มีเหตุผลการใช้อินเทอร์เน็ตใช้เพื่อการศึกษา ร้อยละ 60 เพื่อความบันเทิง ร้อยละ 28 อื่นๆ ร้อยละ 10 และ เพื่อดาวนโหลดโปรแกรม ร้อยละ 2 การค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวจากทางเว็บไซต์ของผู้ใช้บริการ เคยทุกครั้งที่จะเดินทางท่องเที่ยว ร้อยละ 45 เคยเป็นบางครั้ง ร้อยละ 40 และ ไม่เคย ร้อยละ 15 ประเภทของการท่องเที่ยวแบบผจญภัย ร้อยละ 25 เิงินเวศ ร้อยละ 18 ซุปปิ้ง ร้อยละ 14 อื่นๆ ร้อยละ 13

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจจากผู้ใช้งานเว็บไซต์เพื่อการท่องเที่ยวในชุมชนบ้านหัวทุ่งตำบลเชียงดาว อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าผู้ให้บริการเว็บไซต์ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกด้าน ($\bar{X}$ = 3.63) คือ ด้านการออกแบบเว็บไซต์ ($\bar{X}$ = 3.61) ด้านความสมบูรณ์ของข้อมูล ($\bar{X}$ = 3.63) และด้านความสะดวกรวดเร็ว ($\bar{X}$ = 3.64)

สรุปผลการวิจัยและอภิปราย

ผลจากการประเมินความสอดคล้องด้านเนื้อหาของเว็บไซต์เพื่อการท่องเที่ยวในชุมชนบ้านหัวทุ่งตำบลเชียงดาว อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า มีความเหมาะสมด้านเนื้อหาในระดับสูง ผู้นำในชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเว็บไซต์โดยมีการกำหนดข้อมูลในเว็บไซต์ เรียงลำดับข้อมูลมีส่วนร่วมในการตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา เผยแพร่ประชาสัมพันธ์เว็บไซต์ และปรับปรุงเนื้อหาให้มีความทันสมัยโดยตลอดจากการมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของผู้นำในชุมชนนั้น ก่อให้เกิดความรัก เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง และมีความรู้สึกเป็นเจ้าของชุมชนของตนเอง ทำให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพ

ผลจากการประเมินคุณภาพของเว็บไซต์เพื่อการท่องเที่ยวในชุมชนบ้านหัวทุ่งตำบลเชียงดาว อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าโดยภาพรวมมีเกณฑ์คุณภาพอยู่ในระดับดี มีการออกแบบและวางแผนตามหลักการและวิธีการออกแบบและพัฒนาเว็บไซต์ที่มีความเหมาะสมที่จะนำไปเผยแพร่ได้ สอดคล้องกับจิตเกษม พัฒนาศิริ (2539) ที่ได้กล่าวว่า ในการออกแบบเว็บไซต์ที่ดีนั้น จะต้องมีการกำหนดรูปแบบรายการให้เหมาะสม โดยที่ผู้ให้บริการเข้ามาใช้เว็บไซต์ที่สร้างขึ้น เปรียบเสมือนการอ่านหนังสือ โดยแสดงรายการ สารบัญ แสดงรายละเอียดของเว็บไซต์จะช่วยให้ผู้ให้บริการค้นหาข้อมูลภายในเว็บไซต์ได้อย่างรวดเร็วและค้นหาข้อมูลไปตามลำดับ การใส่ภาพประกอบ การเลือกใช้รูปภาพที่จะทำหน้าที่แทนคำบรรยายนั้นเป็นส่วนสำคัญประการหนึ่ง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับการนำเอารูปภาพมาทำหน้าที่แทนคำบรรยายที่ต้องการ และควรใช้รูปภาพที่สามารถสื่อความหมายกับผู้ใช้ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ และการใช้รูปภาพเพื่อเป็นพื้นหลัง ไม่ควรเน้นสีสันที่ฉูดฉาดมากนัก เพราะอาจไปลดความเด่นชัดของเนื้อหาลง ควรใช้ภาพที่มีสีอ่อนๆ ไม่สว่างจนเกินไป ตัวอักษรที่นำมาแสดงบนจอภาพก็เช่นเดียวกัน ควรเลือกขนาดที่อ่านง่าย ไม่มีสีสันทัน และลดทอนความถี่จนเกินไป อีกประการหนึ่งคือรูปภาพที่นำมาประกอบนั้น ไม่ควรมีขนาดใหญ่หรือมีจำนวนมากจนเกินไป เพราะอาจทำให้เนื้อหาสาระของเว็บเพจนั้นถูกลดความสำคัญลง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิทัศน์ อิทธิพงษ์ (2544) ที่ศึกษาหลักการพัฒนาหลักการ

ข้อมูลการประเมินความพึงพอใจจากผู้ใช้งานเว็บไซต์เพื่อการท่องเที่ยวในชุมชนบ้านหัวทุ่งตำบลเชียงดาว อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าผู้ใช้บริการเว็บไซต์มีความพึงพอใจในระดับมาก อาจเป็นเพราะผู้ใช้บริการมีความสะดวกและรวดเร็วในการเข้าถึงข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวได้ทันที ทุกเวลา ความรวดเร็วในการเรียกภาพ ความชัดเจนของภาพ ความรวดเร็วในการประมวลผล การจัดรูปแบบในเว็บไซต์ง่ายต่อการอ่านและการใช้งาน ขนาดของตัวอักษรมีความเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับ ธวัชชัย ศรีสุเทพ (2544) และ วิชรพงศ์ ยะไวทย์ (2544) ที่กล่าวว่าไว้ว่า เว็บไซต์ที่มีคุณภาพถูกต้องและเชื่อถือได้ ควรให้ความสำคัญกับการออกแบบอย่างมากเช่นเดียวกับสื่อประเภทอื่นๆ ที่ต้องออกแบบและเรียบเรียงเนื้อหาอย่างรอบคอบ และในเรื่อง

ของความเรียบง่าย คือ เว็บไซต์ที่มีรูปแบบเรียบง่าย มีความเป็นมิตรกับผู้เยี่ยมชม ไม่ซับซ้อน และใช้งานได้อย่างสะดวก ถึงแม้ว่าจะมีข้อมูลอยู่อย่างมากภายในเว็บไซตนั้น ต้องโหลดข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว ในเรื่องความสม่ำเสมอ ควรใช้รูปแบบเดียวกันตลอดทั้งเว็บไซต์ รูปแบบของหน้า สไตล์ของกราฟิก ระบบเนวิเกชั่น และโทนสี ควรจะมีความคล้ายคลึงกันตลอดทั้งเว็บไซต์ด้านความสมบูรณ์ของข้อมูลมีการจัดหมวดหมู่ข้อมูลให้ง่ายต่อการค้นหาและทำความเข้าใจ ลำดับเนื้อหาเป็นขั้นตอน ต่อเนื่อง อ่านแล้วเข้าใจสอดคล้องกับวิชาชีพ ศรีสุเทพ (2544) ที่กล่าวว่าเนื้อหาเป็นสิ่งที่สำคัญในเว็บไซต ดังนั้นควรจัดเตรียมข้อมูลที่ผู้ใช้ต้องการอย่างถูกต้องและสมบูรณ์ โดยมีการปรับปรุงและเพิ่มเติมให้ทันต่อเหตุการณ์อยู่เสมอ เช่นเดียวกับ จิตเกษมพัฒนาศิริ (2539) ที่กล่าวว่าเนื้อหาที่น่าสนใจของผู้คนเป็นเรื่องที่กำลังมีความสำคัญ อยู่ในความสนใจของผู้คนหรือเป็นเรื่องที่ต้องการให้ผู้ใช้ทราบ และควรปรับปรุงให้ทันสมัยอยู่เสมอ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ด้านการมีส่วนร่วม

1. ควรเร่งสร้างความเข้าใจให้แก่คนในชุมชนบ้านหัวทุ่ง ในการบริหารจัดการทรัพยากรส่วนรวมของชุมชนร่วมกัน
2. ควรเร่งพัฒนากลุ่มจัดการท่องเที่ยวในชุมชนให้สามารถบริหารจัดการรายได้ที่จะเข้ามาในพื้นที่ได้อย่างเหมาะสม ยุติธรรมและทั่วถึง
3. ควรดึงการมีส่วนร่วมของชุมชนอื่นๆ ที่อยู่ในพื้นที่โดยรอบชุมชนบ้านหัวทุ่ง ให้เข้ามาร่วมพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยว เพราะจากการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของภายในชุมชนบ้านหัวทุ่งเท่านั้น
4. ควรมีการเชื่อมโยงภาคี หน่วยงานต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานส่งเสริมการเกษตร สำนักงานท่องเที่ยว และบรรดาผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่างๆ เข้ามาร่วมในการพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับชุมชนต่อไป

ด้านการพัฒนาเว็บไซต์

1. ควรมีการจัดฝึกอบรมทักษะการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตให้แก่ชุมชน เพื่อให้ตัวแทนผู้นำชุมชนสามารถปรับปรุง แก้ไขข้อมูลบนเว็บไซต์ได้ด้วยตัวเอง
2. ควรมีการปรับปรุงเนื้อหาให้มีความกระชับยิ่งขึ้น และใช้ภาพสื่อความหมายแทนข้อความเพื่อให้ผู้ใช้บริการไม่ต้องอ่านมากจนเกินไป
3. ควรเพิ่มช่องทางการติดต่อสื่อสารผ่านกระดานสนทนา อีเมล เพื่อให้พนักงานท่องเที่ยวได้มีโอกาสติดต่อสอบถามข้อมูลต่างๆ จากชุมชนได้

เอกสารอ้างอิง

- จิตเกษม พัฒนาศิริ. (2539). **เริ่มสร้างโฮมเพจด้วย HTML**. กรุงเทพฯ: ทวีติการูป.
- ชัยวัฒน์ เอี่ยมกำแพง. (2547). **การพัฒนาและประเมินเว็บไซต์ส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องพัฒนาการทางอุตสาหกรรมกับการเปลี่ยนแปลงสังคม**. วิทยานิพนธ์ อส.ม.พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ชัยยุทธ์ สิมลาวัณย์. (2544). **Webmaster กับการบริหารเว็บไซต์**. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- ชุดิมา ต่อเจริญ. (2543). **การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต (Tourism information system for Phuket province)**. วิทยานิพนธ์ บธ.ม.กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฐมจารี ปาลอภิตโร. (2554). **การวิเคราะห์เว็บไซต์การท่องเที่ยว กรมศึกษาเว็บไซต์ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ฐิตารัตน์ รัชตะวรรณ. (2547). **ออกแบบและสร้างเว็บไซต์ด้วยตนเอง**. นนทบุรี: ไอทีซี.
- นิทัศน์ อธิพงษ์. (2544). **การพัฒนาหลักการออกแบบเว็บไซต์การศึกษาตามรูปแบบเว็บไซต์ยอดนิยมของไทย**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัฐพร อัครนิวุฒิก. (2551). **แนวทางการพัฒนาเว็บไซต์ทางการท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทย: กรณีศึกษาชาวไทยวัยทำงาน**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ดวงพร เกียงคำ และวงศ์ประจักษ์ จันทน์สมวงศ์. (2546). **คู่มือสร้างเว็บไซต์ด้วยตนเอง**. กรุงเทพฯ: โปรวิชั่น.
- ธวัชชัย ศรีสุเทพ. (2544). **คัมภีร์เว็บไซต์**. กรุงเทพฯ: โปรวิชั่น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- รัตนา จูมคอม. (2546). **ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในการใช้บริการเว็บไซต์ท่องเที่ยวภายในประเทศ: กรณีศึกษา www.sabuy.com**. การศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเอง บธ.ม.กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วรรณช โชติวิทยานันท์. (2542). **การพัฒนาระบบการสืบค้นสารสนเทศทางด้านการท่องเที่ยวบน World Wide Web**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วิริยาภรณ์ ศิวีโล. (2551). **แนวทางการพัฒนาเว็บไซต์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ในจังหวัดสมุทรสงคราม**. วิทยานิพนธ์. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัชรพงศ์ ยะไวทย์. (2544). **E-Commerce และ กลยุทธ์การทำเงินบนอินเทอร์เน็ต**. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- สรรพพงศ์ จันทเลิศ. (2548). **การสร้างเว็บไซต์การท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย**. วิทยานิพนธ์ บธ.ม. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- Cochran, W.G. (1953). **Sampling Techniques**. New York: John Wiley & Sons, Inc.
- Kemmis S. & McTaggart R. (2000). **Participatory action research**. In N. Denzin & Y. Lincoln (Eds.). **Handbook of qualitative research**. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Mills, G.E. (2000). **Action research: a guide for the teacher researcher**. Merrill, Upper Saddle River, NJ.
- Stringer, E.T. (1999). **Action Research**. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.